

Külvigu Helen:

„Ma olõ mitu kõrda sannah
kaunu' ja umajago
handsat joonu', kaunu'
õgah kerkoh ja mõnõhki'
tsassonah...”

lk 9

Järvelilli Rein:

„Šoo raamat
„Pühäsenulgad”
om ikoonilinõ
kaeminõ tämbätse ao
seto pühäsenulka.”

lk 11

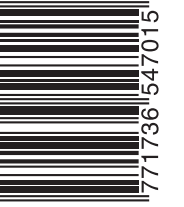

Jäägri Merle:

„Tõist aastakka käü ma
Räpinä ammõtikoolih
käsitüüd opmah ni olõ
tuust külge saanu vahtsõ
„prohveSSIONAALSõ kretinismi.”

lk 11

Setomaa

Hind 1 euro

Jaanuar 2020, nr 1 (362)

Välläandmist tugõ Setomaa Kultuuriprogramm

Vahel Setomaa valla leht

Talsipühil.

Vabarna Jane pilt

Setomaa koolilatsõ' tähisti' Verskah talsipühhi

8. jaanuaril käve' Setomaa koolilatsõ' Seto Tsäimajah. Ütekuuh tähistedi vana kalendri perrä talsipühhä. MTÜ Setomaa Liidu iistvidämisõl ja ülepiiri kuuhtüü projekti „Heritage Teaching” abiga oll perimüssoppusõ päiv, mia and Setomaa latsilõ võimalusõ oppi' Setomaal tämbätsegi' pääväl avvu seeh olõva talsipühä traditsioonõ, kullõlda' jutta kombist, laulda', mängi' ja eis' tetä' pidosüüke.

SLAVSKI MARILI

Ummi tiidmisi ja mälestüisi talsipühhi kombist kõnõli' Verska papp esä Andreas, folklorist Kalkuni Andreas ja seto perimüskultuuri hinnadu' tundja' ja edesiandja' Vabarna Maret, Kuremäe Anni ja Laanetu Ivo. Kuulda' sai talsipühhi tähendüest religiooni kontekstih, kristotamisõ kombist ja toimetüisist pühhi aigu.

Talsipühä söögist tetti tutvust vatsku ja verivorstiga'. Rüä- ja nisujauhast vatsku tei' latsõ' ja küdseti aho iih. Tämbätse pääväl päämätselt poodileti päält pidolavvalõ

joudvidõ verivorstõ eistege-minõ oll latsi jaos vahtsõnõ ja paras läbieläminõ, mia kinnit, õt traditsioonilisi süüke tege-mist om vaia opada'.

Perimüssoppöpäiv sai kõr-raldõdus teno ülepiiri kuuhtüüprojektih „Improving cooperation between local authorities, schools and NGO's in teaching and promotion of local cultural heritage to children and youngsters in historical Setomaa area – Heritage Teaching”, minkõ tsiht om arõnda' traditsioonõ, kombidõ ja kiili tutvustamist aoluulidsõ Setomaa koolõh, õt alalõ hoita' ja edendä' kohalikku kultuuri-list ja aoluulist perändit.

Verivorstõ tegeminõ üteh Verska Talomuseumi pernaase Kauri Külliga.

Koppeli Eike pilt

Talsipühhist Petsereh sõod- ja taadmuudu

TORMI PIRET

Ku Tormi Piret Petsere Lingvistilidsõ Gümnaasiumi saaliüssõst sisse astõ, oll' talsipühhi praasnik jo pääle naanu. Saalikõnõ oll' puupistü inemiisi täüs, olõ-s istmis- õi saismiskotussit.

*Laulami siih, mitä möista,
laula vanno lauluviise,
nii kui mamma inne lauli...*

Püüne pääl saisi' kolm kabo-kõist ja üts tsura Mitkovitsa kooli leelopargist Maakõsõ' üteh uma vedosnigu, Vabarna Anne elotüüpreemia laureaadi Tsopatalo Heljuga.

Ildast jäänüle paistu, õt talsipühhist oll' kokko säet perss näitemäng – latsõ' ja noorõ' kõnõli' vinne keeleh, a vaihõlõ oll' pant mitmit seto laula, eishindäst arvu saia', õt seto keeleh. Kõik latsõ' püüne pääl ilosahe seto rõivih. Mitmõ laulu aigu oll' leelopargi Tsirgukõsõ' vedosnik Variksoo Elena latsiga üteh leelotamah.

Pääle uhkõit iihkavva pal-lõldi püüne pääle Puustusmaa Tiia, õt kõnõlda' timä vagivahtsõst raamadust „Pühäsenulgad”. Rõõm oll' nätä', õt tulnu oll' nuidki inemiisi kontrollijoonõ takast, kinkä pühäsenulgõst raamaduh om kiro-tõt. Raamadukõnõ ku pühähne eis' oll' tahsamah ka müvvä'.

Edesi kutsti edimädse kõr-ra pääle pidolaudu mano, mia' oll' veerest veereni täüs laaditõt. Õt kõik praasnigulisõ' ar' mahasi', oll' vaia lisakotus-sit mano panda'. Sai süvvä', sai juvvä', sai tandsogi lüvvä'. Olõ-s praasnik leelolda õga pido pillildä. Jovva-i ar' teh-nä-dä' praasnigu pistüpandjit ja kotussõ pääl olõjit!

Võti korjunu' mõttö' ja tek-künü' tundõ' üteh ja kuladi maastõrahe.

Seto keele helü om mõtõh nummõr üts. Seto keeleh leelotadas Setomaal, Petse-remaal, mitmõl puul Eestih.

Sõna' omma' sama', a helü om väega eissagamanõ. Inäbä om kuulda' eesti helüga seto-keelist leelot vai vinne helüga setokeelist leelot. Kõnõla-misõst kõnõlõmalda. Seto kiil setokeelidsõ helüga om parhil-ladsõl aol imeh, midä jääs õga pääväga vähäbäst.

Seto rõiva' om mõtõh num-mõr kats. Kaet inemist, kinkäl omma' seto rõiva' säläh, ja saat kõrraga arvu, määne om timä imäkiil vai kodonõ kiil. Rõiva' kõnõlõsõ' vasta eesti keeleh vai vinne keeleh vai seto kee-leh. Tähendäs, õt su kiil om rõivist nätä'.

Seto' ütäl ja tõösõl puul kontrolljuunt om kolmas mõtõh. Kõnõldas ja kirotdas säändsit ja määndsit numb-rit, ku pallõ om tämbädsel aol kontrollijoonõ takah setokõisi ja eestläisi. Üldäs, õt nä omma' vinnestünü' ja kõnõlõsõ' umavai-hõl vinne keeleh. A tuusa-ma om ka siihpuul kontroll-juunt. Seto' omma' eestistünü' ja kõnõlõsõ' umavai-hõl eesti keeleh.

A talsipühilõ tulõva' nä kõik kokko ku üts rahvas. Ja tuu omgi kõõ tähtsäp.

Küläjutta jaost – kiä' olli' talsi- pühi praasnigul Petsereh?

- Nelli Setomaa sootkat:
Hõrna Aare, Raudoja Ahto, Vabarna Jane ja Tormi Piret;
- Pihkva oblasti duuma asõesimiisi **Ostrenko Viktor;**
- Peterburi pääkonsulaadi Pihkva talitusõ direktri, konsul **Partsi Triin;**
- Riigikogo liikmõ **Sibula Priit ja Tamme Raivo;**
- leelotaja' **Ahvena Marika, Kasendi Maria, Linnuse Marje ja Noormetsa Maria;**
- Petsere-poolõ seto elo vedosnik **Majaku Helju;**
- pall' o' tõösõ inemissõ' mõlõbalt puult kontroll-juunt.

Tsirgukõsõ' leelotasõ talsipühil Petsereh.

Tormi Pireti pilt

Koostööprojekti käigus rekonstrueeritakse Värskas sadam ja ehitatakse promenaadi.

Foto: Setomaa vallavalitsus

Värskas käivad sadama ja promenaadi ehitustööd

5. detsembril 2019 said alguse Värskas sadama rekonstrueerimise ja promenaadi väljaehitamise tööd.

Ehitustööd teostatakse Eesti-Vene piiriülese koostööprogrammi 2014–2020 rahastatavast ühisprojektist „Majanduslikult jätkusuutlik ja keskkonnasäästlik Peipsi järve piirkond 2“. Projekti raames lammuta-

takse olemasolev reovee ülepumpamisjaam; ehitatakse endine telefonikeskjaam ümber sadama teenindushooneks; ehitatakse välja erinevad tehnovõrgud, nt veevarustus, kanalisatsioon, kütusemahuti, elekter; ehitatakse autoparkla, slipp, ujuv sadamakai ning kaks ujuvkaid paatidele.

Setomaa valla vahenditest ehitatakse välja Värskas promenaadi 290 meetri pikkuse raja ulatuses ning kaks vaateplatvormi.

Värskas sadama ja promenaadi ala on projekteerinud Inseneribüroo Urmas Nugin OÜ, ehitustööd teostab OÜ Jaagor Grupp ning omanikujärelevalvet AS Infragate Eesti.

Ehitustööd kestavad 12 kuud ning maksumus on 773 062 eurot.

- Lisainfo: majandusspetsialist Lauri Saar, tel 520 4526, e-post lauri.saar@setomaa.ee.

Setomaa vallavalitsus ootab kandidaate tunnustamiseks

Setomaa Vallavalitsus on välja kuulutanud kandidaatide esitamise Setomaa valla teenetemedaliga, Setomaa valla aukirjaga ja Setomaa valla tänukirjaga tunnustamiseks.

Setomaa valla teenetemedal antakse üksikisikule eesmärgiga avaldada tunnustust suure panuse andmise eest Setomaa valla arengusse. Teenetemedal antakse reeglina Setomaa valla kodanikele, erandina võib teenetemedali anda ka inimestele väljastpoolt Setomaa valda, kellel on Setomaa valla ees olulisi teeneid. Nimi avalikustatakse ja kantakse valla aadressile.

Setomaa valla aukirjaga tunnustatakse erinevate valdkondade aasta parimaid. Aukirja andmise eesmärk on väärtustada ning avaldada

Pane tähele!

- **Kandidaatide esitamise tähtaeg on 31. jaanuar 2020.**
- **Kandidaadid esitada** aadressil Setomaa Vallavalitsus, Pikk 12, Värskas alevik, Setomaa vald, 64001, Võru maakond või e-posti teel vald@setomaa.ee.
- **Kandidaatide tunnustamine** toimub Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud aktusel 21.02.2020 kell 13.00 Värskas Kultuurimajas.

avalikku tunnustust igal aastal üksikisikutele ja/või juriidilistele isikutele, kes oma tööalase või ühiskondliku tegevusega on silma paistnud valla arendamisel, tõstnud valla mainet või toonud paikkonnale tuntuks. Aukirja võib anda mistahes valdkonnas. Aukirjale võib esitada peale üksikisikute ja juriidiliste isikute ka väljastpoolt Setomaa valda üksikisikute, juriidiliste isikut, gruppi või kollektiivi, kellel on Setomaa valla ees olulisi teeneid.

dilisi isikuid väljastpoolt Setomaa valda, kellel on Setomaa valla ees olulisi teeneid.

Setomaa valla tänukiri on Setomaa valla autasu, mis antakse üksikisikule, juriidilisele isikule, grupile või kollektiivile vallapoolse tänuavaldusena. Tänukirjaga tunnustatakse nii Setomaa valla kui ka väljastpoolt Setomaa valda üksikisikute, juriidiliste isikut, gruppi või kollektiivi, kellel on Setomaa valla ees olulisi teeneid.

Tänukirjaga avaldatakse Setomaa valla poolset tänu: 1) mistahes valdkonnas

tegutsevatele inimestele, kes on oma töös saavutanud silmapaistvaid tulemusi või kes on kohusetundlikult täitnud oma tööülesandeid, saavutades kõrge kvalifikatsiooni ning autoriteedi oma ala spetsialistide hulgas, või nende inimeste juubelitähtpäevade ja ametist lahkumise puhul;

2) Setomaa valla haridus-, kultuuri- ja spordivaldkonnas tegutsevatele aktivistidele, isetegevuslastele, sportlastele ja kolmandas sektoris tegutsevatele inimestele eduka esinemise eest võistlustel, konkursidel, suursündmustel ning Setomaa valla suursündmuste eduka korraldamise eest;

3) ettevõtjatele ning valla hallatavatele asutustele koostöö eest, aastapäeva tähistamisel vms;

4) teistele füüsilistele kui ka juriidilistele isikutele mitmesuguse Setomaa vallale kasu ja/või tunnustust toonud tegevuse eest.

Avatud on toetuskeem „Noored Setomaale“

Kuni 7. veebruarini on avatud toetuskeem „Noored Setomaale“.

MAAELUMINISTEERIUM

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Toetuskeemi eesmärk on tagada peredele paremad elutingimused ning seeläbi toetada noorte Setomaale jäämist ja tulemist, pidurdada noorte lahkumist Setomaalt, kindlustada piiriäärsete valdade püsisust ning aidata kaasa Setomaa elanike arvu suurenemisele.

Taotlused tuleb esitada elektronpostiga aadressil vald@setomaa.ee hiljemalt 7. veebruariks. Käsi postiga saab esitada taotlused Setomaa Vallavalitsuse kantseleisse või valla teeninduspunkti, kuhu hiljemalt 7. veebruaril kell 16.30.

Toetuskeemist toetuse taotlemise aluseks on Maaeluministeeriumi 07.02.2019 käskkirj nr 25 „Toetuskeem Noored Setomaale“, mille kohaselt saavad toetust taotleda 21–40 aasta vanused isikud, kelle elukoht rahvastikuregist-

ri andmetel taotluse esitamise tähtpäeva seisuga on Setomaa vald. Toetatakse toetuskeemi nõuetele vastavate eluruumide ehitamisega kaasneva abikõlblikkuse kulusid, et tagada eluruumides paremad elutingimused, sh eluruumi üldehitustööd, elektritööd, hoonesiseste tehnosüsteemidega seotud tööd, küttesüsteemide ja küttekolletega seotud tööd (korterite puhul ainult korterisisesed tööd). Eramute puhul toetatakse ka hooneväliste tehnovõrkudega seotud töid.

Maksimaalseks toetuse määraks ühe taotluse kohta on 6670 eurot.

- Lisainfo: Ulvi Oper, Setomaa valla arendusspetsialist; ulvi.oper@setomaa.ee

Toetuse taotlemiseks kohustuslikud lisadokumendid

- Projekti eelarve (taotlusvormi lisa 1).
- Omafinantseeringut tõendavad dokumendid (allkirjastatud garantiikiri taotlejalt).
- Taotleja CV.
- Motivatsioonikiri (sealhulgas taotleja plaanid seoses Setomaaga järgneva viie aasta jooksul).
- **Vähemalt kaks võrreldavat hinnapakkumust.** Juhul, kui vastavate tööde teostajale on seatud erinõudeid, peavad hinnapakkumised olema esitatud vastavat õigust omava ettevõtja poolt. Kui võrreldavaid hinnapakkumisi pole võimalik esitada, tuleb esitada vastavad põhjendused ning hinnakalkulatsioonid.
- Ehitisluba või ehitusteatis, (juhul kui teostatavad tööd seda eeldavad; võib esitada ka pärast kohaliku omavalitsuse otsuse tegemist).
- Ehitusprojekt (sõltuvalt sellest, kas tööde teostamiseks on vaja ehitisluba või ehitusteatis).

Setomaa Haldus OÜ teatab, et vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse (ÜVVK) § 142 Veeteenuse hinnaregulatsioon lg 2 ja vastavalt Setomaa Vallavalitsuse korraldusele 06.01.2020 nr 9 kehtivad alates 1.04.2020. a Setomaa Haldus OÜ teeninduspiirkonnas alljärgnevat vee- ja kanalisatsiooniteenuste hinnad:

Tasu tarbitud vee eest:

1,66 eur/m³ ilma käibemaksuta;
1,99 eur/m³ koos käibemaksuga.

Tasu heitvee ärajuhtimise eest:

1,41 eur/m³ ilma käibemaksuta;
1,69 eur/m³ koos käibemaksuga.

Tasu heitvee ärajuhtimise eest mahuga kuus rohkem kui 1700 m³:

1,25 eur/m³ ilma käibemaksuta;
1,50 eur/m³ koos käibemaksuga.

OÜ Setomaa Haldus juhatus

Setomaa Muuseumid alustab seoses hooajapäevaga „Lapsepõlv Setomaal“ mälestuste, fotode, mänguasjade ja muude lapsepõlvaga seonduvate esemete kogumist.

Kontakt: marili@setomuuseum.ee, tel 5341 1998; tiikunst@gmail.com, tel 5656 6898 või info@setomuuseum.ee.

MEREMÄEL ON ÜÜRILE ANDA KORTEREID.

Lisainfo Setomaa Vallavalitsuse haldusjuhilt tel 5629 3444.

